
EEN PAAR WAARNEMINGEN UIT HET LEVEN DER VOGELS.

In de 6de aflevering van het *Album der Natuur* vond ik een mededeeling van den heer MOLENAAR betreffende een vischvangenden roek. Het verschijnsel, dat kraaien visch vangen, komt niet zoo zeldzaam voor, als de heer M. schijnt te meenen. Op een paar minuten afstand van mijne woning, op de buitenplaats van wijlen den heer LYCKLAMA à NYEHOIT, bevindt zich een vijver, die rijk van goudvisschen voorzien is. De tuinman merkte sinds eenigen tijd op, dat op de warme lentedagen, waarvan de laatste weken er eenige opleverden, voortdurend kraaien bij den vijver neêrstreken, terwijl zij op koudere dagen geheel weg bleven. Een nader onderzoek kon spoedig en volledig ingesteld worden, daar de tuinmanswoning uitzicht gaf op den vijver. Het bleek toen, dat de kraaien op de goudvisschen aasden. De vogels wandelden om den vijver, en gingen dikwijls zoo diep te water, dat hunne buikveeren nat werden. Gelukte het aan een kraai een visch te grijpen — en dit was telkens het geval — dan verwijderde zij zich snel met haren prooi, om spoedig terug te keeren.

Zooals gezegd is, verschenen de kraaien niet op koude dagen. De reden ligt voor de hand. Wanneer het water des nachts door vrij sterke vorst en des daags door koude Noorde- en Oostewinden wordt afgekoeld, houden de visschen zich uitsluitend in de dieper gelegen lagen op; is de temperatuur der lucht zachter en wordt het water geruimen tijd door directe zonnestralen getroffen, dan komen de visschen aan de oppervlakte, waar zij onder het bereik der vogels vallen. Het blijft

echter merkwaardig, dat de kraaien zoo goed den juisten tijd kennen, waarop de vischvangst met voordeel kan gedreven worden. In de keuze der visschen zijn zij niet keurig; alle zijn van hare gading, de kleine zoowel als de groote. Een kraai had in den bovengenoemden vijver een zoo grooten visch bemachtigd, dat zij er zich niet vliëgend mede kon verwijderen. De visch, die haar afhandig gemaakt werd, was nog tamelijk ongedeerd, hoewel hij een oog was kwijt geraakt. De kraaien, waarvan boven sprake was, behoorden waarschijnlijk tot de soort *Corvus corone*. Zij waren niet dicht te naderen, waarom de bepaling eenige onzekerheid blijft behouden.

Het is dus niet ongewoon, dat kraaien in het voorjaar zich met vischen voeden, die zij zelve vangen. Het blijft echter de vraag, of zij dit ook des zomers zullen doen, als overvloed van ander voedsel voorhanden is. Men moet, bij het bestudeeren van den aard en de levenswijze der vogels, de omstandigheden, waaronder zij verkeerden, niet uit het oog verliezen.

Zoo is mij in dezen winter tweemaal het geval voorgekomen, dat een kraai door een valk werd aangevallen. Het eerste geval had op het ijs plaats. De strijd had reeds zoolang geduurd, dat de kraai doodelijke wonden had ontvangen en niet meer staan kon, toen de valk werd gestoord. De waarnemer, een onderwijzer, deelde mij het bovenstaande persoonlijk mede. Het tweede geval was soortgelijk. Thans werden de vechtenden overvallen en beiden gevangen gemaakt. De valk, die spoedig stierf (hoewel niet ten gevolge van wonden), werd mij ter hand gesteld. Het bleek een mannetje van den Slechtvalk (*Falco communis*) te wezen. Mijn amanuensis, die het dier zou skeletteeren, maakte mij op zijn ongelooflijke magerheid opmerkzaam. Van vet was in het lichaam geen spoor te vinden en de spierlaag op de ribben was zoo dun, dat zij nauwelijks met het dissekeermes was te vatten. De vogel was reeds bijna een skelet. Hoe kan een vogel nog leven en spierkracht ontwikkelen, wanneer de spieren tot zulk een minimum herleid zijn? Hier is honger ongetwijfeld de prikkel geweest, die den valk er toe bracht een vogel aan te vallen, die geen gemakkelijke prooi voor hem wezen kon. Menschen, die in streken wonen waar zich telkens valken vertoonen, hebben mij verzekerd, dat deze roofvogels des zomers nooit kraaien aanvallen.

Ten slotte deel ik een voorval mede, dat schier ongelooflijk schijnt. Ik hield het dan ook in den beginne voor een verzinsel of een onjuiste

waarneming. Thans nu ik den vogel, die de hoofdrol vervulde, gezien en met de waarnemers langdurig over de zaak heb gesproken, ben ik van de waarheid overtuigd, hoewel ik niet kan eischen dat anderen die overtuiging deelen. De waarnemers waren de zoon van den tuinman, die boven genoemd is, en de tuinman zelf, die het laatste gedeelte van het tooneel bijwoonde, dat ongeveer veertien dagen geleden plaats vond.

Drie vogels bewogen zich dicht opeengepakt langzaam en moeilijk door de lucht. Toen zij boven de vroeger genoemde buitenplaats gekomen waren, zag men, dat het twee vliegende kauwen (*Corvus monedula*) waren, die een derde, welke zich tusschen haar bevond, met de snavels vasthielden en aldus mede voerden. Plotseling vielen twee van haar bijna loodrecht naar beneden en bereikten den grond. De tuinmansjongen, die er onmiddellijk bij was, bemerkte, dat een der gevallen kauwen niet vliegen kon en ving deze. De andere vloog onderwijl om den jongen heen en greep eerstgenoemde kauw telkens met den snavel aan. Bij nader onderzoek bleek het, dat de gevangen vogel gekortwiekt was. Kortom tijd daarna kwam iemand uit de plaats den tuinman bezoeken en deze herkende in de kauw den vogel, die langen tijd in zijn bezit geweest en door hem gekortwiekt was. De vogels hadden dus een bijna geslaagde poging gedaan, om hunnen makker uit zijn gevangenschap te bevrijden.

Uit de bovenstaande voorbeelden blijkt opnieuw hoezeer een nauwkeurige waarneming van dieren, die wij dagelijks zien en in al hun doen en laten meenen te kennen, de moeite kan loonen.

Heerenveen, 15 April.

Dr. J. E. ENKLAAR.